

JAARLIJKS CONGRES – OPVOEDINGSONDERSTEUNING EN OUDERSCHAP – 2^E EDITIE

8 februari 2018
Mercure, Zwolle

Programma

09.15 uur Inloop en registratie
10.00 uur Opening van het congres door de dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden
Plenaire bijdragen:
10.15 uur Prof. Dr. Carlo Schuengel [VU] - Het ondersteunen van veilige gehechtheid
11.00 uur Prof. Dr. Louis Tavechhio [UvA] - Ouder-kind interacties
11.45 uur Koffiepauze
12.15 uur Arno Derkx [Rubicon] - Ouders en pleegouders
13.00 uur Lunch
14.00 uur Eerste ronde deelsessies: keuze uit 1A of 1B
Deelsessie 1A Jeroen Wierstra [Lorentzhuis] - Geweldloos verzet
Deelsessie 1B Ans de Jong [Amerpoort] - Ouders en LVB
15.00 uur Koffiepauze en wissel
15.30 uur Tweede ronde deelsessies: keuze uit 2A of 2B
Deelsessie 2A Wim Goossens [Zuyd Hogeschool] - Van ondersteuning naar existentiële aanwezigheid
Deelsessie 2B Dr. Peter van der Ende [Hanze Hogeschool] - Ouders met psychische aandoeningen
16.30 uur Afsluiting

Sprekers

Prof. Dr. Carlo Schuengel

Bijdrage: Gehechtheid en opvoedingsondersteuning

Carlo is hoogleraar orthopedagogiek aan de faculteit der gedrags- en bewegingswetenschappen (sectie ontwikkelingspedagogiek) van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Carlo zal in deze inleidende plenaire presentatie nader in gaan op de ondersteuning van veilige gehechtheid middels opvoedondersteuning. Wat is bekend uit recent onderzoek en wat kunnen we hiermee in de praktijk?

Prof. Dr. Louis Tavecchio

Bijdrage: Ouder-Kind interacties

Louis studeerde psychologie aan de Universiteit van Amsterdam en promoveerde op een onderzoek naar de meting en evaluatie van onderwijsgedrag. Daarna werkte hij vele jaren bij de afdeling Algemene en Gezinspedagogiek van de Universiteit Leiden in de rol van Universitair Hoofddocent Gezinspedagogiek, waarna hij in 2001 bij de UvA terugkeerde als bijzonder hoogleraar pedagogische aspecten en kwaliteit van kinderopvang met de oratie: van opvang naar opvoeding. In 2011 ging hij met emeritaat maar is nog steeds actief als onderzoeker. Van februari 2007 tot september 2013 vervulde hij tevens de functie van Lector Vraaggerichte Methodiekontwikkeling en onderzoek bij het kenniscentrum van het domein Maatschappij en Recht van de Hogeschool van Amsterdam. Louis was van 2006 - 2012 hoofdredacteur van het tijdschrift Pedagogiek en tot 2013 lid van de redactie van Kind & Adolescent Review. Hij publiceerde vele tientallen (inter)nationale artikelen, hoofdstukken en boeken op het gebied van gezinsopvoeding, kinderopvang en hulpverlening. Ook schreef hij enkele boeken op het gebied van sociaal-wetenschappelijke onderzoeksmethoden en statistiek.

In deze plenaire bijdrage ligt de nadruk op ouder-kind interacties. Er volgt een beschrijving van diverse soorten ouder-kind interacties en de manier waarop de kwaliteit van interacties kan worden beoordeeld en 'gemeten'. Daarnaast wordt ingegaan op de relatie tussen interactiepatronen, opvoedingsgedrag en opvoedstijl en (mogelijke) gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen. Uiteraard wordt ook ingegaan op de relevantie voor professionals.

Arno Derikx

Bijdrage: (Pleeg)ouders

Arno is al geruime tijd werkzaam als gedragswetenschapper bij Rubicon Jeugdzorg. Hij is contextueel en systemisch opgeleid en is met name gespecialiseerd in de begeleiding van professionals binnen diverse hulpverleningsvormen waaronder ambulante- en residentiële pleegzorg.

In deze praktijkgerichte presentatie gaat Arno in op de begeleiding van ouders en pleegouders van kinderen met gedragsproblemen. Hij laat zien welke knelpunten in de praktijk ervaren worden en hoe hiermee om te gaan in de rol van professional.

Jeroen Wierstra

Bijdrage: Verbindend Gezag: Naar een nieuwe vorm van autoriteit gebaseerd op principes van Geweldloos Verzet

Jeroen werkt als systeemtherapeut /dramatherapeut met relaties, individuele cliënten en families. Voor hij zijn eigen praktijk begon in het Lorentzhuis werkte hij bij De Waag in Amsterdam (centrum voor ambulante forensische psychiatrie) en bij Tactus Verslavingszorg. Hij heeft veel ervaring in het werken met ouders en adolescenten, met mensen van diverse afkomst en verschillende culturele achtergronden. Hij is o.a. betrokken 'Van (on)Macht naar Kracht (Verbindend gezag en Geweldloos Verzet)' en bij Kinderen uit de Knel, beide projecten die ontwikkeld zijn vanuit het Lorentzhuis waarbij die laatste ontstaan is uit een samenwerkingsverband met het KJTC.

Hulpverleners worden regelmatig geconfronteerd met ouders die zich geterroriseerd voelen door hun kind. Het externaliserend of internaliserend probleemgedrag dat kinderen laten zien brengt hen tot wanhoop. Als de situatie regelmatig escaleert en kinderen zelf niet gemotiveerd zijn voor hulp, is er zowel bij ouders als hulpverleners een sterke neiging om terug te grijpen op maatregelen passend bij klassieke autoriteit zoals straffen, dreigen,

dwang en drang. Deze deelsessie zet een nieuwe visie op autoriteit centraal: Verbindend Gezag. Deze vorm van gezag is gebaseerd op principes van Geweldloos verzet en verenigt twee uitersten die ogenschijnlijk niet te verenigen zijn: zowel hiërarchische afstand als relationele nabijheid. Gedurende dit uur zal de essentie van deze methodiek worden geschetst en kunnen deelnemers door middel van beeldmateriaal en oefeningen kennismaken met de praktische vertaling van deze werkwijze en houding naar de dagelijkse praktijk.

Drs. Ans de Jong

Bijdrage: Ouderschap en LVB

Ans is Gz-psycholoog en systeemtherapeut. Zij is werkzaam bij Amerpoort, divisie BinG. Ans gaat in deze verdiepingssessie in op de begeleiding van ouders met een licht verstandelijke beperking. Wat weten we van ouderschap gerelateerd aan deze doelgroep en voor welke concrete opvoedingsondersteuning kan worden gekozen?

Wim Goossens

Bijdrage: Existentiële aanwezigheid

Wim werkte jarenlang in de rol van ouderbegeleider. Bij Zuyd Hogeschool, faculteit Sociale Studies heeft hij als expertdocent in het Initieel Onderwijs van de Social Worker (keuzemodules, minoren, gastcolleges) en in de Post HBO (leergang ouderbegeleiding, basismodules, incompanytrajecten) als projectleider een belangrijke impuls gegeven en bijdrage geleverd aan het uitdragen van de ouderschapstheorie en de methodiek ouderbegeleiding. Hij is een van de initiatiefnemers bij het oprichten van een Europees samenwerkingsverband tussen Hogescholen over het thema ouderschap: het International Parenting Program

In deze deelsessie legt Wim de nadruk op een (andere) relatie waarbij de ouder niet bij voorbaat in de onder-positie wordt geplaatst en neemt hij afstand van het gebruikelijke 'professioneel support cliëntsysteem'. Wim houdt een pleidooi voor een 'dialogische samenwerkingsrelatie' gebaseerd op gelijkwaardigheid en partnership.

Dr. Peter van der Ende

Bijdrage: Ouders met psychische aandoeningen

Peter is medewerker/senioronderzoeker bij het lectoraat rehabilitatie en docent bij de Academie voor Sociale Studies aan de Hanzehogeschool te Groningen. Hij is afgestudeerd in de Klinische Psychologie en Onderzoeksmethoden te Leiden. Peter is in 2016 gepromoveerd op het proefschrift *Vulnerable parenting a study on parents with mental health problems: strategies and support*.

Ouderschap van ouders met psychische aandoeningen lijkt onvoldoende bespreekbaar te zijn, terwijl ongeveer de helft van de cliënten in de geestelijke gezondheidszorg kinderen heeft. Weliswaar weten hulpverleners sinds enkele jaren, in ieder geval door de verplichte kind-check, of cliënten kinderen hebben, maar de kwetsbaarheid die ouderschap kan opleveren wordt niet altijd besproken. Het is vaak bedreigend voor ouders om te praten over de belemmeringen bij de opvoeding. Mogelijk leidt dit in de richting van het verlies van het gezag over hun kinderen. Hulpverleners ervaren handelings-verlegenheid bij deze groep. Vanuit de individuele rehabilitatiebenadering is een methodiek ontwikkeld om deze verlegenheid te doorbreken. Het gaat hierbij om moederschap en nadrukkelijk ook om vaderschap. Er wordt voornamelijk gewerkt vanuit het perspectief van de ouders, maar

ouderschap betreft de kinderen en als zodanig werkt deze methodiek ook preventief voor de ontwikkeling van problemen bij kinderen. Ook aansluiting met steun voor Kinderen van Ouders met Psychische Problematiek (KOPP) wordt steeds gezocht. Resultaten van diverse onderzoeken en handreikingen voor het bespreekbaar maken van de problematiek komen in deze deelsessie aan de orde.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is senior onderzoeker bij het lectoraat Sociale Integratie van Zuyd Hogeschool en hoofdredacteur van *Blik op Hulp*. Hij is sinds 2002 werkzaam bij Zuyd Hogeschool en in 2012 promoveerde hij aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming van jeugdbeschermers bij vermoedens van kindermishandeling.